

Maar toch, zoo gaan niet alle nachten voorbij, en aldus stil in rustigen slaap te mogen verzuken, is lang niet iedereen deel.

We spreken nu nog niet over wie moet opblijven voor zijn levendaad. De schuldwaarde mag, omdat de nacht ingaat, zijn post niet verlaten. Een stad zonder nachtoplicht zou een dorado voor dieven en inbrekers zijn. Bij het ges moe ook in den nacht gewaakt. In onze hospitalen moet ook de nacht de wacht worden betrokken. En ook in het particuliere gezin vaak de zorgzame moeder bij het ziekbed van haar lieveling. Men weet, wat strijd nog steeds gevoerd wordt, om aan wie in de bakkerij slooft en zweegt, zijn nachtrust te verzekeren. Zoo is er schier op elke terrein een worsteling aangegaan tusschen ons drukke leven, dat op nachtdienst tot zelfs bij de telegraaf en op nachtreinen roept, en den eisch om nachtrust, die steeds luider begint te weerklinken. En dit geldt dan ook voor de menschen, die geheel afgeleid zijn van de inbreuk op deze nachtrust, die leed en ongeval met zich brengt.

Job, de lijder der oudheid, heeft in al zijn pijnslijden ook *de nacht* gekend, en het is uit zo diepe zielsverwring dat hij 't Eliaas den Themaniet ten beschied gaf, hoe zijn nachten hem steeds meer „nachten der moete“ werden. „Nachten der moete“ drukt zo scherp en sterk het omgekeerde van de levensorde uit. Naar de levensorde die God voor ons instelde, is de dag voor de moete, en de nacht om uit die vermoeidheid, door rust, weer op volle kracht te komen. Doch wordt 't nu na een dag van bange vermoeienissen nog een „nacht der moete“ er overheen, dan wordt de orde omgekeerd, de levenskracht uitgeput, de geest in ons verward, en voegt zich een stuk historie aan ons leven toe van ziektekracht ontenuwden en ons verterende weedom.

Als 't zenuwleven overspannen raakt, krankheid 't evenwicht in ons gestel breekt, bloedandrang naar 't hoofd ons overspannt, en we, hoe we ook woeien en ons ontvullen, den slaap maar niet vatten kunnen, dan overkomt ons tweemaal steeds tegelijk. We missen dan voorreest den nieuwen toevloed van kracht dien alleen de rust van den slaap ons brengen kan, en ten andere verspillen we in onze slapeloosheid geheel noodeloos nog een zeer aanmerkelijk deel van de kleine kracht die ons resiste. Bij ernstige krankheid is 't daarom altoos de eerste vraag: hoe is de nacht geweest? Luidt dan 't antwoord gunstig, dan is er weer hoop, maar ook, was de nacht slecht, dan voelt ge terstond dat de toestand weer verergerde.

Toch is krankheid of zenuwspanning niet 't eenige dat ons den slaap rooft. Ook de spanning van de taak die ons des morgens wacht, kan den slaap van onze oogen weeten. Een veldheer die vroeg in den morgen een beslissend veldslag moet leveren, zal bijna altoos den geheelen nacht wakker liggen, en zelfs nauwelijks uit zijn kleeren komen. En zo kan 't, zij 't al op mindere schaal, zelfs den jongen man overkomen, die den volgenden dag zijn examen heeft af te leggen, of den redenaar die voor 't volk of in 's lands raadzaal moet optreden, en zijn moede hoofd maar niet ontlasten kan. De dag die aanstaande is, werkt dan op den nacht die voorafgaat, te sterk in, en lang niet zelden is op den dag de volvoering van de levens-taak mislukt, juist doordat de nacht in te groote spanning doorworsteld was. Verre weg de meeste kinderen der menschen weten dat niet van af. Op heel het platteland zijn 't meestal nachten der verkwikking, om de nachten der moete aan de groote steden over te laten. Maar voorts is ook de aard van onze levendaad van zoo overwegenden invloed op onze nachtrust. Hoe hooger de taak, des te onrustiger zijn onze nachten, en de groote massa vormt er zich geen denkbeeld van, hoe vreemd de historie van den nacht te staan komt voor wie geroepen is bij 't krankbed of in gewichtige landzaken de verantwoordelijkheid op zich nemen.

Toch is ook hier een keerzijde. Een nacht met halven slaap, maar met een verrijkt innerlijk bezig zijn, kan ons wel vermoeien, doch geeft anderzijds toch ook weer zoo geheel eenige winste. De psalmist zong van dat wakkerliggen zoo roerend schoon:

Wanneer ik op mijn legerste, Aan U gedenk in stille nachten, Dan peinst mijn ziel met al haar krachten, Hoe Gij voor mij bent in angst en wee, Als mij de vijand wil 't onrigen, Mij vaardig zijt ter hulp geweest! Dies zal ik nu ook onbevreesd, In schaduw van uw vleugelen zigen.

Lezing van het Evangelie toont 't ons dan ook telkens weer, hoe rijk de betekenis was, die de nacht voor Jesus had. „Als het nu diep in den nacht was, zoo verhaalt Markus ons, opgestaan zijnde, ging Jesus uit en ging heen in een woeste plaats, en bad aldaar“. Een andermaal verhaalt Lukas ons, dat Jesus heel „den nacht overbleef in 't gebed“. Zelfs van de laatste dagen zijns levens lezen we: „Des daags nu was Jesus leereende in den tempel, maar des nachts ging hij uit en vernachtte op den Olijfberg“. Nicodemus werd des nachts door Jesus ontvangen. En toen Jesus aan den vooravond van zijn sterven naar Gethsemane uitging, en Judas kwam op til was, voegde Johannes er zoo uitdrukkelijk bij: „En het was nacht“.

En al droeg dit alles nu bij Jesus een geheel eenig karakter, toch toont heel de Schrift ons, hoe ook de helden in 't geloof die God vreesden, een eigen leven in den nachtkenden, waar juist de sterkte van het geloof in aanwies. „Bij nacht, zoo zong David het uit, onderwijzen zij mijn pieren“. Een andermaal betitelt de psalmist: „In den nacht overleide ik in mijn hart“. In den vierlijken 139den Psalm betitelt David: „Als ik zegde, de duisternisse zal mij immers bedekken, dan is de nacht een licht om mij“. In Jesaja 26 jubelt al Gods volk: „Met mijn ziel heb ik u begeerd in den nacht, ook zal ik met mijn geest die in mijn binnenste is, u roep zoeken“. Het is voor de vromen in hun nachten altoos van twee kanten tegelijk. Enerzijds jubelen ze, dat „God hun psalmen geeft in den nacht“, maar ook anderzijds dat 't hun in 't nachtelijk uur zoo bange kan zijn, dat ze den ganschen nacht „hun legerste in hun tranen swemmen doen“.

De nacht is zoo wonderbaar. In den donkeren nacht woelt 't demonische. Denk slechts aan Gethsemane. Denk maar aan zoo menige samenwring die in den nacht volgenden is. Vraag u maar af, wat misdaad en gruwel in den nacht zich aantrekt. En niet minder, wat sonde van zinnelijkheid en zelfverwerping ons menscheijk leven in de ure van den nacht, vooral in onze groote steden, ontrent. Sataan mint den nacht.

Maar van Gods zijde wringt en werkt juist in het nachtelijk uur kracht des Geestes tegen

dat zondig drijven in. In het nachtelijk uur zijn de discipelen aan Jesus gekeerd, maar ook in 't nachtelijk uur sterkte Jesus door 't gebed de kracht, die ons voor eeuwig redden zou. Het stuk wereldhistorie dat eens bij Golgotha, en sinds in het leven der geloofshelden en heldinnen, bijzonderlijk in het nachtelijk uur is afgespeeld, wilt 't zelfs in belangrijheid van wat de dag bij 't licht der zon ons gebracht heeft. Het was in den nacht dat de heerschen Gods 't „Kere zij God in de hoogte hemelen!“ uitsong in Efratha's velden. Meer nog in den nacht dan bij 't licht van den dag hebben de mannen Gods hun heilige gezichten gezien.

En ook nu nog blijft 't als van ouds. De nacht die rust zou brengen, brengt maar al te vaak vermoeienissen en lijden des geestes, maar klaag daarom niet over elken nacht die slapeloos verliep.

Rijk van God geregende mannen en vrouwen hebben zoo telkens betuigd, dat ze juist voor hun slapeloze nachten God soms danken konden, en dat ze om niets die heerlijke nachten hadden willen missen.

Dr. A. K.

Amsterdam, 11 April 1913.

Het Congres voor Evangelisatie, deze week te Amsterdam gehouden, mag in elk opzicht wel geslaagd heeten. De opkomst ging de verwachting verre te boven. Er heerschte opgewektheid en geestdrift. De leiders van de verschillende onderwerpen toonden op de hoogte te zijn van de te behandelen stof en gaven menig kostelijk referaat. De discussie droeg een ernstig en broederlijk karakter ook waar op enkele punten verschil van inzicht bleek. Menige uitnemende praktische raad werd in de afdeelingvergaderingen gegeven.

Het is te hopen, dat het Comité, waarvan het congres uitging, zorg zal dragen, dat de acta in goedversorgen vorm worden uitgegeven, evenals bij het Sociaal Congres, en daardoor aan de Kerken een handleiding zal worden geboden voor den arbeid der Evangelisatie.

Als eerste proeve is dit congres metterdaad uitnemend geslaagd.

Kerk of Kerkenordening.

De Waarheidsvriend, die notitie nam van onze opmerking, of het niet beter is te spreken van de Gereformeerde Kerken in Nederland, dan van de Gereformeerde Kerk, stemt toe, dat onze vaders niet bang waren om van Kerken in het meervoud te spreken, maar vraagt of in het door haar bedoelde verband (ze sprak over de Kerkenordening) het gebruik van het meervoud toch niet foutief zou geweest zijn. Immers, gelijk uit de Fransche en Latijnsche vertaling blijkt (ordre de l'Eglise en ordo Ecclesiae), is het woord Kerken of Kerke in Kerkenordening geen meervoud maar enkelvoud.

De juistheid dezer opmerking geven we voelstoots toe, in zooverre het verklarings-betref van de uitdrukking Kerkenordening. Evenals in Kerkenraad is in Kerkenordening het woord Kerken geen meervoudsvorm, maar een thans verouderde genitief-vorm van het enkelvoud. Zoals Kerkenraad is de raad der Kerk, zoo is Kerkenordening de orde van (of voor) de Kerk. Alleen de conclusie, die de Waarheidsvriend hier uit trekt, wil, alsof het woord Kerk (enkelvoud) hier dus zou moeten van de gezamenlijke Kerken, die in één kerkverband leven, is onjuist. Het best kan dit wel blijken, wanneer men het woord Kerkenordening vergelijkt met het woord gemeentewet; omdat gemeente hier enkelvoud is, zal toch wel niemand beweren, dat er maar één gemeente is in Nederland, bestaande uit plaatselijke afdeelingen; ieder voelt, dat gemeentewet zeggen wil, de wet, die gegeven is voor elke plaatselijke gemeente. De genitiefvorm duidt in zulke gevallen de soort aan. En zo is het ook hier. Kerkenordening wil niet anders zeggen, dan de orde, die voor elke plaatselijke Kerk heeft te gelden. Ook de inhoud van de Kerkenordening zelf toont dit aan, want de Kerkenordening begint niet met algemeene bepalingen over het bestuur der Kerk (in algemeenen zin) te geven, maar handelt over de plaatselijke Kerk, haar ambten enz. Het is dus de orde, die de gezamenlijke Kerken in hare Synode, voor elke Kerk hebben vastgesteld en waarnaar elke Kerk heeft te leven. Dat het foutief zou wezen, in verband met het woord Kerkenordening van Kerken te spreken, kunnen we derhalve niet toegeven; eer omgekeerd blijkt uit het woord Kerkenordening juist, dat onze vaders altoos uitgingen van de plaatselijke Kerk.

Ouders of getuigen?

X.

Is het dus tot meerderen waarborg van de Christelijke opvoeding van het te doopen kind niet alleen geoorloofd, maar zelfs gewenscht, dat de ouders van het kind mede de doopvragen beantwoorden, zoo zou hier tegen alleen dan ernstig bezwaar kunnen worden ingebracht, wanneer deze doopvragen zelf iets inhielden, waarop deze ouders niet antwoorden konden zonder aan de waarheid te kort te doen. Elke leugen in het heilige moet vermeden worden, en wanneer de openlijke declaratie, dat de ouders met de doopvragen van ons formulier instemden, een leugen zou zijn, dan zouden niet alleen de ouders die verklaring niet mogen afgeven, maar ook de Kerkeraad niet mogen toelaten, dat de ouders deze vragen beantwoorden. Niet alleen wie zelf liegt, maar ook wie een leugen toelaat en uitlokt, staat schuldig voor het aangezicht des Heeren. En al kan de Kerkeraad natuurlijk niet over de innerlijke waarheid of onwaarheid van lemans verklaring oordeelen, zoodat de verantwoordelijkheid van die verklaring altoos voor rekening blijft

van hem, die haar heeft afgelegd, toch zou de Kerkeraad, wetende, dat die verklaring een leugen was en moest zijn, zulk een verklaring niet mogen vragen, zonder mede aan de zonde van onwaarheid zich schuldig te maken. De vraag is dus niet, of de ouders, die deze doopvragen beantwoorden, dit altoos in oprechtheid doen, maar of de eigenaardige positie, waarin ze verkeerden, doordat ze nog geen belijdenissen hebben afgelegd, maakt, dat ze deze doopvragen zonder aan de waarheid te kort te doen, niet beantwoorden kunnen. Zoo wordt het gesteld door degenen, die aan deze ouders het beantwoorden dezer doopvragen verbieden willen, en dit moet dus onderzocht worden.

Leest men nu de doopvragen zelf na en onderzoekt men, of deze doopvragen dan metterdaad iets inhouden, wat zonder schending der waarheid door deze ouders niet beantwoord kan worden, dan blijkt reeds terstond, dat hiervan althans bij de eerste en laatste doopvraag geen sprake kan wezen. Beide deze doopvragen raken toch niet den subjectieven toestand van den vader, maar raken het kind, dat gedoopt zal worden. De eerste doopvraag, die niet anders dan een korte resumptie is van hetgeen in het voorafgaande formulier over den kinderdoop geleerd is, geeft den grond aan, waarop de doop berust. Zij luidt: „hoevel onze kinderen in zijnde ontvangen en geboren zijn, en daarom aan allerhande ellende, ja aan de verdoemenissen welke onderworpen zijn, of zij niet bekent, dat ze in Christus geheiligd zijn en daarom als lidmaten zijner gemeente behoeven gedoopt te worden?“ De Kerk stelt deze vraag voorop, omdat ze er prijs op stelt, dat de ouders openlijk zullen betuigen, waarom ze den doop voor hun kind zoeken en met welk recht zij dien doop vragen. Het moet blijken, dat dit niet geschiedt uit superstitie of bijgeloof, maar evenmin uit sleur of gewoonte. In ons oudste doopformulier, door Lasco opgesteld, was deze eerste vraag in tweeën gesplitst en kwam deze bedoeling mischien nog beter uit. De eerste vraag luidde: „verklaart ge, dat deze kinderen, welke gij ten doop aanbedt, ook zijn het raad van deze Kerk, opdat ze door onzen dienst hier wettig gedoopt mogen worden?“ Daarop volgde dan de tweede vraag: „bekent ge ook, dat deze onze leer, die gij aangaande den doop en zijn verborgenheden gehoord hebt, waarachtig is en dat onze kinderen wel van nature (gelijk wij allen) kinderen des toorns en des doods zijn, maar dat ze nu met ons in het Goddelijke verbond om Christus wille begrepen zijn, en daarom met het door Christus ingestelde zegel van de aanneming zijner gerechtigheid, ik bedoel met den Doop, gewisselijk behooren verzegeld te worden?“

Waarom de ouders op deze vraag, ook al hebben ze zelf nog geen belijdenissen des geloofs afgelegd, niet in oprechtheid ja kunnen antwoorden, is niet wel in te zien. Indien ze niet geloofden, dat hun kinderen, die in zichzelf verdoemelijk zijn, in Christus geheiligd en daarom lidmaten zijn van Christus gemeente, dan zouden ze hun kind niet ten doop mogen aanbieden. Heel het recht van den kinderdoop berust toch naar Gereformeerde opvatting daarop, dat de kinderen der geloovigen in Christus geheiligd en lidmaten van zijn gemeente zijn. Een van tweeën dus: of deze kinderen behooren niet tot het semen Ecclesiae, tot het raad der Kerk, en zijn niet in Christus geheiligd, maar dan kunnen ze ook niet gedoopt worden. Of wel, trots de zonde der ouders mag de Kerk deze kinderen nog wel tot het zaad des verbonds rekenen en hun den doop schenken, maar dan kan er ook geen onwaarheid in liggen, dat de ouders van dit kind dit felt belijden en erkennen.

En evenmin als de eerste doopvraag moeilijkheid oplevert, doet dit ook de derde doopvraag, die de opvoeding van het te doopen kind raakt. Deze vraag behelst de belofte, dat de vader zijn kind, wanneer het tot zijn verstand zal gekomen zijn, in de voor-seide leer naar zijn vermogen zal onderwijzen of doen en helpen onderwijzen. Waarom deze vraag bij den doop gesteld wordt, is reeds vroeger aangewezen. Ze komt alleen in de Gereformeerde doopformulieren voor en is typisch voor de Gereformeerde doops-beschouwing. De doop is een magisch middel om de bovennatuurlijke genade in het hart van het kind uit te storten, maar is het zegel van de inlijving van het kind in de gemeente van Christus en mag alleen dan worden bedienend, wanneer er zekerheid bestaat, dat het kind, groter geworden, in de Christelijke religie zal worden opgevoed. Dat is het echt-Gereformeerde standpunt, dat in deze derde doopvraag tot uiting komt. Nu is het zeker waar, dat deze belofte wanneer ze wordt afgelegd door ouders, die nog geen belijdenissen des geloofs hebben gedaan, aan de Kerk geen genoegen kan wezen, en zij daarom eischen moet, dat naast de ouders in dit geval ook getuigen moeten optreden, maar op zichzelf ligt in de beantwoording van deze vraag door de ouders daarom nog geen onwaarheid opgesloten. Onwaar zou dit antwoord alleen dan zijn, wanneer de ouders niet van zins waren het kind een Christelijke opvoeding te geven, maar in dat geval zou de doop zeker niet bedienend mogen worden. Want de belofte van den getuige, dat hij voor deze Christelijke opvoeding zal zorgen, kan alleen daarop steunen, dat de ouders zelf zich bereid verklaard hebben tot die Christelijke opvoeding mede te werken. Hebben de ouders die verklaring vooraf aan den getuige afgelegd, waarom zou het dan ongeoorloofd wezen, dat ze deze verklaring ook openlijk voor de ooren der geheele gemeente herhaalden?

Alleen de beantwoording van de tweede doopvraag levert voor zulke ouders eenige moeilijkheid op, omdat deze vraag nu niet geldt den staat of de opvoeding van hun kind, maar hun zelf. Gevraagd wordt toch: of zij de

leer, die in het Oude en Nieuwe Testament en in de Artikelen des Christelijken geloofs begrepen is en in de Christelijke Kerk alhier geleerd wordt, niet bekennen de waarachtige en volkomene leer der zaligheid te wezen? Deze tweede doopvraag, die in de oudste liturgie onzer Kerken ontbreekt, is door Datheen ontleend aan het doopformulier van Calvijn en staat in het nauwste verband met de gewoonte, die reeds in de oudste Christelijke Kerk voorkwam, om bij den Doop instemming te vragen met de Apostolische Geloofsbelijdenis. Wie geloofd zal hebben en gedoopt zal zijn, zal talig worden, was de regel door Christus voor den doopgegeven, en geen volwassene mocht daarom gedoopt worden zonder vooraf zijn geloof voor de gemeente te hebben beliden. Met den kinderdoop kwam men echter in moeilijkheid, omdat de kinderen natuurlijk hun instemming met de Geloofsbelijdenis der Kerk nog niet konden betuigen, en, gelijk we later zullen aantoonen, is het juist daarom, dat men bij den doop dezer kinderen sponsoren of getuigen deed optreden, die uit naam van het kind deze geloofsbelijdenis aflegden, gelijk dit nog in de Roomsche en Lutherische Kerk gebruikelijk is.

Zulk een geloofsbelijdenis uit naam van den doopling door ouders of getuigen afgelegd is op zich zelf niet ondenkbaar. Wanneer een volwassene, die stom is, gedoopt wil worden kan hij zeer goed een ander laten geven die geloofsbelijdenis uit zijn naam uit te spreken, gelijk dat in de oude Christelijke Kerk dan ook metterdaad gewoonte was. Maar natuurlijk is dit onmogelijk bij een klein kind, dat nog geen bewustzijn bezit, en derhalve ook niet de geloofsbelijdenis der Kerk niet instemmen kan. Heel deze ceremonie bij de Roomsche en Lutherische Kerk, waar de vader of getuige uit naam van het kind antwoordt op de doopvragen is daarom innerlijk onwaar en de Gereformeerde Kerken hebben deswege volkomen terecht dit gebruik afgeschaft. Wel vragen ook zij bij den doop instemming met de geloofsbelijdenis der Kerk aan de ouders of getuigen, maar deze geloofsbelijdenis wordt door hen afgelegd niet uit naam van het te doopen kind, maar uit hun eigen naam. En dit geschiedt niet, omdat bij den doop het geloof der ouders in de plaats zou treden van het geloof der kinderen, gelijk wel door sommigen beweerd wordt, maar omdat de Kerk geen andere kinderen doopen mag dan de kinderen der geloovigen, omdat alleen voor deze kinderen de belofte des Verbonds is geschenken, waarvan de doop het zegel is. Om zich te vergewissen, dat de Kerk metterdaad te doen heeft met een kind des Verbonds, wordt daarom naar het geloof der ouders onderzocht gedaan. Hier komt in de tweede plaats bij, dat de Kerk om de zekerheid te hebben, dat het te doopen kind in de „voorzelde leer“ zal worden opgevoed, vooraf instemming met deze leer der Kerk van de ouders (of van de getuigen, die waarborg voor deze Christelijke opvoeding geven) vragen moet. Indien deze instemming met de leer der Kerk ontbreekt, zou de daarop volgende belofte geen zin hebben. Wie toch vijandig tegenover de leer der Kerk staat, kan niet beloven zijn kinderen in de leer der Kerk te zullen opvoeden. Alleen in den laatste bedoelde zin wordt de tweede doopvraag derhalve ook aan de getuigen gesteld, gelijk onze vaders er ook altoos op hebben aangedrongen, dat de ouders geen andere getuigen bij den doop zouden laten optreden, dan die met de leer der Kerk instemden. Nu is het zeker waar, dat het beantwoorden van deze tweede doopvraag door ouders, die nog geen geloofsbelijdenis hebben afgelegd omdat ze bijv. zichzelf nog niet waardig achten om ter Avondmaal te gaan, moeilijkheid oplevert. Zelfs mag men zich hier niet behelpen met de uitvlucht, dat in deze tweede doopvraag alleen gevraagd wordt naar een bloot verstandelijke aannemen van de Belijdenis der Kerk, zonder dat het hart er mede instemt, terwijl bij de belijdenis des geloofs voor het Avondmaal het geloof des harten zo vereischt wordt. Zulk een scheiding tusschen Doop en Avondmaal mag niet gemaakt worden. Beide zijn Sacramenten van een en hetzelfde Genadeverbond, en men staat als geloovige bij den doop van zijn kind in geen andere kwaliteit, dan die wanneer men zelf deelneemt aan den heiligen Disch. De vraag zelf wijst dit ook uit. Er wordt niet gevraagd of men de belijdenis der Kerk voor waar houdt met zijn verstand, maar of men bekent, d.w.z. belijdt en van harte geloofd, dat deze leer de waarachtige en volkomene leer der zaligheid is, en wie dat in waarheid bekennen kan, die is een geloovige. Het is daarom zeker niet consequent, wanneer men bij het Avondmaal weigert deze belijdenis des geloofs af te leggen, maar daarentegen wel bereid is dit geloof te belijden bij den doop van zijn kind. Maar die inconsequentie behoeft daarom nog niet altoos een innerlijke onwaarheid te wezen. Gelijk we toch vroeger reeds hebben opgemerkt, komt het niet-afliegen van de belijdenis des geloofs voor het Avondmaal in vele gevallen daaruit voort, dat men de betekenis van dit belijdenis doen niet goed verstaat, het toetreden ten Avondmaal beschouwt als een bijzondere geloofsdaad, waarvoor de volle verzekerdheid des geloofs noodig is, en daarom huiverig is tot deze geloofsbelijdenis over te gaan. Maar juist daarom is het zeer goed denkbaar, dat zoo iemand, wanneer hij bij den doop zijn instemming met de leer der Kerk betuigt, dit toch niet geveinsd, maar wel degelijk oprecht en eerlijk doet. En zeker ligt het niet op den weg van den Kerkeraad om zoo iemand dan te verbieden deze geloofsbelijdenis bij den doop af te leggen. Daartoe is de Kerkeraad nooit geroepen, want hij heeft bij alle leden der gemeente vlees aan te dringen op het openbaar belijden van zijn geloof, dan dit op eenigerlei manier

tegen te gaan. Wat de Kerkeraad alleen doen kan, is zulke personen niet ernstig wijzen op de inconsequentie van hun handwijze. Zelfs behoort de Kerkeraad dat niet alleen te doen in private gesprekken en vermaningen, maar zou de gelegenheid daarvoor in de eerste plaats bij den doop in het publiek moeten geboden worden. Wanneer de ouders verlangden zelf bij den doop van hun kind te staan en met de getuigen te antwoorden op de doopvragen, zou de Dienaar van het Woord hen openlijk van den kansel moeten vermanen en zeggen: indien gij, o ouders, thans openlijk bij den doop van uw kind verklaart te gelooven, dat de leer der Heilige Schrift de waarachtige en volkomene leer der zaligheid is en dat gij met de leer van harte instemt en daarin uw kinderen wilt onderwijzen, voelt ge dan niet, hoe zondig het is, dat ge welget die geloofsbelijdenis af te leggen voor het Avondmaal, en hoe ge daarmee uw eigen handwijze veroordeelt. Zulk een vermaning zou zeker niet nalaten indruk te maken niet alleen op die ouders, maar op heel de gemeente, en beter dan iets anders het middel kunnen zijn om het kwaad van het uitstellen der geloofsbelijdenis te bestrijden en tegen te gaan.

Aangerien in deze doopvragen, hoe nauwkeurig men ze ook bezien wil, dus niets voorkomt, waarop deze ouders geen ja zouden kunnen antwoorden, behoeft er dus ook geen bezwaar te zijn om aan die ouders, die dit verlangen, de beantwoording dezer doopvragen toe te staan. En in elk geval is het veel beter aan dit verlangen der ouders toe te geven, dan, zoals men dat wel heeft voorgesteld, in zulke gevallen de doopvragen te wijzigen en ze zoo in te kleeden, dat deze ouders daardoor een soort van legale positie in de Kerk zouden krijgen. Voorreest toch heeft geen enkele particuliere Kerk het recht om de liturgische formulieren te wijzigen of naast de bestaande formulieren andere op te stellen voor eigen gebruik. Evenals onze Confessie en onze Kerkenorde is ook onze Liturgie gemeen goed van al onze Kerken. De regeling van den eeredienst is juist daarom in de Liturgische formulieren vastgelegd, omdat er onder de Kerken, tot eenzelfde kerkengroep behorende, op dit punt eenparigheid behoort te wezen. Het zou daarom een zeer bedenkelijk verschijnsel wezen, wanneer een Kerkeraad eigenmachtig de doopvragen veranderen ging voor bepaalde gevallen, want daarmede zou de deur geopend worden voor allerlei willekeur. Straks zou een andere Kerkeraad, die met den dogmatischen inhoud van de doopvragen het niet eens is, dan ook de woorden: „In Christus geheiligd“, weg kunnen laten. Reeds daarom kunnen we uit een formeel kerkrechtelijk oogpunt dezen weg niet goedkeuren. Maar nog veel ernstiger is ons tweede bezwaar, dat door de invoering van zulk een afzonderlijk formulier een onwettige toestand gesanctioneerd zou worden. Hetzelfde euvel, waaraan men in Amerika mank gaat, waar men tal van gemeenten heeft met een zeer kleine groep van communicanten en Avondmaalsgangers, en daarnaast een groot aantal „doopleden“, die allerlei rechten bezitten en officieel als zoodanig erkend worden, — zou daardoor in onze Kerken worden overgebracht. Juist om het kerkbegrip sulver te houden, mag de Kerk zulke toestanden, ook waar ze praktisch voorkomen, toch nooit ijken. Ze mag zulke leden, die nog geen belijdenissen des geloofs hebben afgelegd, geduldig een tijdlang dragen; ze mag rekening houden met historisch geworden toestanden en ingeroeste begrippen, die ten gevolge van een verkeerde prediking in de gemeente zijn binnenge-slopen; maar ze mag nooit den indruk geven, alsof zulke „doopleden“ een normale positie hebben in de Kerk. En dat zou juist geschieden wanneer men voor hen een afzonderlijk stel doopvragen ging invoeren. Natuurlijk bedoelt men dit niet, en wil men alleen tegengesteld komen aan praktische bezwaren; maar de ervaring leert, dat zulke uitzonderingsmaatregelen straks een gewoonte worden en het kwaad dan niet meer te verhelpen is. Juist de praktische bezwaren, die ontstaan, wanneer de leden der Kerk zich niet onderwerpen aan de ordinaantia van Gods Woord, moeten mede dienen, om hen tot gehoorzaamheid aan Gods Woord terug te leiden. Neemt men die praktische bezwaren weg, dan bestendigt en sterkt men het kwaad, waartegen men opkomen wil.

Dr. H. H. K.

Teestafel.

1. TIMOTHÉUS. Geïllustreerd Weekblad. Hoofdredactie: J. N. VOORHOEVE. Uitgever: La Rivière en Voorhoeve, Zwolle.

Op deze christelijke periodiek, die ook als Maandaflevering loopt, vestigt ik hier gaarne weer eens de aandacht.

Ook door de Afschrijving van deze week, de syte van den 18-en jaargang, wordt het weer duidelijk waarom TIMOTHÉUS in vele christelijke gesins een zoo geliefd familielid is. In het HOOFTBLAD, als naar gewoonte, als omgild dienst doet, wordt, in de rubriek: „Geschiedenis van den dag“, ditmaal van den val van ADRIANOPOL verhaald. Verder houdt daar de Redactie, in de rubriek: „Briefwisseling“, voeling met de lezers en vindt men er om het navrant verhaal van de ramp, die onlangs Noord-Amerika trof in storm en overstroming. In het HOOFTBLAD, schetst J. N. (voortgezet) in de rubriek: „Nieuw-Testamentische Voortgang“, op keurige en schitterende wijze ditmaal de SAMARITAANSCHIE; het P. BROUWERS van SNEEK voort zijn lezenswaardige en in dit gedengjaar zeer passende Lovelie: GERECHTIG-BEVINDT! Een verhaal uit het jaar der verlossing. (1813); en wordt uit „Bloemen uit den hof van Opvoeding en Ervaring“ van den ervaren paedagoog P. J. KLOPPER, het kostelijke stukje: VERKROONING, overgenomen, kostelijk omdat het o.m. op het evel der nijdigheid van den schied, op alle terreinen des levens bevestigden christelijken hulsvader wijst.

Dan, het HOOFTBLAD inhoud nog rijker. Van P. KAT PEN. h voertover ik kan beoor- gende en mooi gelust JAPAN en van L. K. (a) WAT DE DIENEN DENKEN schreven stukje waarin h heel interessant van ha Daartusschen de eurs- sed, die Me. J. H. S. S. vaste medewerkers, in 't plaatsen. Zij zijn o dat onder den titel: IN GEZELLE, in het najaars schets heet „Binnenleide- di-erij van GEZELLE“.

Acht! 'k En gave van dat de heldere zonn- — Vlianderen, Vliandere neen, — ik, nog m-

'a Vlot gestield, en Vliandere verleden en lijheid getuigend schets. Moge mijn hier de-aand op TIMOTHÉUS er toe bij blad, ook in die christel waarin het tot dusver- te verschaffen.

En steeve men het, w blad een levensgansstie- tenties.

2. J. J. KNAP. De Ma- telijke Overdenkingen v- Genoegen bij J. B. Wol- Met dit boek heeft D- dikant te Groningen, w- christus-verklaring ik i- besprak, de pante-litter- derd, maar ook verrijkt.

Ook met dit passie bo- zijn reeds vroeger uitgeg- EFRATA, de bedoeling va- „om den Bijbel de eerepl- hergeven door een gedeel- die niet te brengen bij ho- De lezing dezer besce- geschiedenis van onsen- indruk gegeven, dat he- waarvan die geschiedel- de wijze waarop KNAP- metterdaad iets diehter- heeld en hart.

Van de eerste lijdensa- epelen tot de gr-eggi- hoofdstukken de passie o- Zou verhaald, dat zij- geschilderd wordt en to- welke bij dit heilige vo- der historische bijzonder- ook maar een oogenblik d- uit het oog te doen verli- het u een blik doet slaas- de ziel van uw Hellaad- de harten van de mens- lijder bewegen, maar t- Man van Smarten zelf, i- des Heeren, als de wer- zins volen, in het middel- Dit boek is rijk aan i- en stichtelijk in den s- bouwden“.

3. Dr. A. VAN VELDHI- Een bundel toespraken i- 1913.

Dr. van VELDHIJZEN i- de Ned. Herv. Kerk t- meen, opvolger van Prof. Als zoodanig doceert h- Theologie, of zooda- l- diakonologische of ambte- Dat is zooda- als de- Deze bundel bevat to- professor, in de nog bet- dat hij zijn ambt verv- geopend.

Het zijn er vier, wa- vroeger een onderdik k- voor waarheid en vrede“.

4. De Pastorie, II. 2- Gemeentamen met het H- heid van den Evangelied- Dr. VELDHIJZEN laat d- voorafgaan: „De toespra- studenten en candidaten- is geen wetenschappelij- een preek“.

Dat is een stelling w- tegen weten te zeggen. Maar al is het ook, dese vier toespraken no- ik wil wel zeggen, dat h- toch wel door leert en d-

En dat zal hij er- ook niet hervormden e- in de pastorie sitten, vormde pastorie, met d- Er is in deze toespra- domden humor een ees- weldadig aandoet.

Het ideaal weer ees- kend; het „Scin-sollende- bondig zich te hooren to- bied — weer voor inbreng- christelijke zielezoorg, i- alleen hoe het „behoort t- het komen kan.

Hij heeft daarbij de g- van heel eenvoudige, ma- praktijk onmisbare ding- dat het een indruk nala- het doen van wat men- liever moest laten, heel-

4. Prof. G. WEINRECH- DES LEVENS! J. M. Bred- gevers Mij, Rotterdam.

Van dit in Duitschland- land zoo bekende en ge- „jogelingen“, dat een m- Levensleer voor den chr- onlangs van de, onder toes- gemaakte vertaling, een d-

5. De Waarheidsvriend, i- jver opkomt tegen het- moderneren in de Hervorm- het over de wijze, wa- kanten vragen stellen b- belijdenis des geloofs:

In tal van plaatsen sijn- ten weer vragen gesteld b- die principieel verschillen- 39 Rgbl. op het Godsdienste- Men is vrij om de ver- — maar men is niet vrij- vragen neergelegd te ver- andere waarheid te ver- pteel van verschil. Die b.v. de drie-eenhe-